

Sēklu lološanas apmācības – ceļvedis pasniedzējiem

Materiāli projektam “Growing Seed Savers”

1. Mācību plāns

2. Attēlu izmantošanas noteikumi prezentācijās un lekcijās

- 3. Buklets** Ceļvedis sēklu lolotājiem
Ceļvedis sēklu lolotājiem, 2. tabula: ieteicamais izolācijas attālums

4. Izdales materiāli

- a. Literatūra par sēklu lološanu
- b. Dārzeņu un to savvaļas radnieku krustošanās riska aplis
- c. Sēklu aplokšņu locīšanas veidi
- d. Ar sēklām izplatītās slimības un kaitēkļi

- Prezentācijas** Sēklu lološanas pamati
Dārzu vēsture

Izdales materiālus var iekļaut arī bukletā.

Mācību plāns

Sēklu lološanas pamati

Prezentācija “Sēklu lološanas pamati” kopā ar bukletu “Ceļvedis sēklu lolotājiem”

1. Kāpēc kļūt par sēklu lolotāju?

- Slaidis prezentācijā: visi dalībnieki pastāsta par savu pieredzi sēklu lološanā
- Kāpēc saglabāt sēklas: *šeit var sarīkot ideju apmaiņu*; nākamajā slaidā ir uzskaitīti svarīgākie iemesli

2. Pamatzināšanas par augiem

- Dzīves ilgums: viengadīgie, divgadīgie un daudzgadīgie augi. *Atnesiet reālus augus, ja iespējams!*
- Zieda uzbūve
- Apputeksnēšana
- Augu dzimtas, ģintis, sugas, šķirnes

3. F1 hibrīdi un brīvas apputes šķirnes

- Ko sagaidīt no mājās iegūtām sēklām?
- Vienkāršā valodā par ģenētiku, lai izskaidrotu, kas ir F1 hibrīds
- Brīvās apputes augi – mantojuma augi: kas tie ir un kur tos atrast?
- Mantojuma šķirnes – stāstu kolekcija.

Šī ir iepazīstināšana ar ekspedīcijām. Varat pievienot savus stāstus un metodes, kā jūs uzzināt par senajām šķirnēm.

4. Šķirnes īpašību saglabāšana

- No kuriem augiem ir viegli iegūt sēklas un no kuriem grūti?
- Vieglie un sarežģītie augi - kas padara tos sarežģītus?
- Pašappute
- Nevēlama svešappute

Informācija par augiem, kas var savstarpēji krustoties, ir arī ietverta izdales materiālos, un to var iekļaut bukletā.

- Atlases kritēriji
- Piemēram, burkāniem ir vajadzīgs liels skaits augu, lai sēklai varētu atlasīt labākos eksemplārus un veiksmīgi norisinātos apputeksnēšanās.
- Īpašības, pēc kurām jāveic atlase. *Skatiet arī 2. tabulu.*

5. Augu atlase pavairošanai

- Kas jāņem vērā, kad plānojat atlasī
- Vai augu var apēst un turklāt iegūt sēklas?
- Kā izvēlēties augus un cik augi ir vajadzīgi? *Jautājumi un diskusija*
- Šķirnes, kuras ir vērts saglabāt *Jautājumi un diskusija*
- Veģetatīvā pavairošana – *ja iespējams, atnesiet augus pavairošanas demonstrēšanai*

6. Sēklu ievākšana, tīrīšana un uzglabāšana

Šajā sadaļā būtu vēlams metodes demonstrēt praktiski un dot iespēju apgūt prasmes

- Augu sēklu izplatīšanās veidi
- Sēklu nogatavošanās
- Kad gaidīt sēklas? (Viengadīgi, divgadīgi un daudzgadīgi augi)
- Sēklu žāvēšana
- Sēklu tīrīšanas metodes
- Sēklu uzglabāšana un marķēšana; *ir izdales materiāli par sēklu maisiņu un aplokšņu locīšanu*
- Sēklu dīgtspēja, derīguma termiņš, dīgtspējas noteikšana procentos; *skatiet arī 1. tabulu*

Kad dalībnieki ir noguruši no klausīšanās

- Dodieties pastaigā pa dārzu vai lauku, lai apskatītu augus, sēklas, kultūraugu savvaļas radniekus, sēklu izplatīšanās veidus...
- Sarīkojiet praktisko daļu, kuras laikā tīrāt sēklas vai lokāt maisiņus vai aploksnes
- Atnesiet apskatīšanai grāmatas par sēklu lološanu. Presentējiet grāmatas dalībniekiem.
Ir izdales materiāls par literatūru angļu valodā. Arī to var iekļaut bukletā.

Ar sēklām izplatītās slimības un kaitēkļi

Šajā izdales materiālā ir neliels apraksts par slimībām, kas tiek izplatītas ar sēklām.

Dārza vēsture

Presentācijā “Par augiem” ir dārzu vēsture Dānijā. Mēs ceram, ka šī presentācija palīdzēs jums pastāstīt par dārzu vēsturi jūsu valstī/reģionā.

1. Gandrīz visi augi, ko mēs ēdam, ir ievesti

- Imigrācija, tirdzniecība un zagšana!
- Kas ievada augus? (No neolīta līdz viduslaikiem)

2. Kādam nolūkam tika izmantoti augi?

- Kā ēdiens, zāles, garšvielas
- Lai spēcīnātu, veldzētu ķermeni un nodrošinātu līdzsvaru (*šeit var pieminēt četru ķermeņa šķidrumu teoriju vai citus medicīnas novirzienus un uzskatus*)

3. Augi ir pakāpeniski mainījušies, lai pielāgotos

- klimatam, kaitēkļiem, cilvēka vajadzībām
- Piemēri tam, kā augs attīstās no savvaļas auga par kultivētu augu
- Cilvēkam svarīgākais ir liela raža un laba garša

4. Tiek audzēti vietējie dārzeni

- Šķirņu izveide
- Liela agrobioloģiskā daudzveidība
- Bija arī sarežģītu dārzeņu (Dānijas galviņkāpostu šķirņu) audzēšanas un sēklu iegūšanas eksperti

5. Dārznieki tirgotāji – zelta gadi (1880–1950)

- Dārzniekiem tirgotājiem bija vajadzīgas labas sēklas – tā radās daudzas augstas kvalitātes šķirnes

6. Mūsdienās

- Ļoti maz sēklu ražošanas uzņēmumu – Dānijā nenotiek selekcija
- Starptautiski uzņēmumi
- Agrobioloģiskā daudzveidība ir maza
- Taču daudzi “aizmirstie augi” joprojām ir tepat
- Senie augi, mantojuma augi, gēnu bankas
- Lai radītu lielāku agrobioloģisko daudzveidību, lolojiet sēklas!